

Kosovoveteraan John ten Katen: 'Ik heb een therapeut op 4 poten'

Defensie erkent nut
hulphonden

Terugblik op
Invictus Games

Libanonveteranen
ongerust over oorlog

De BNMO zet zich al 78 jaar in voor jou!

'Time flies'. De herfst begint en we zitten alweer in wintertijd. Wij kennen vier jaargetijden en elk jaargetijde geeft een andere kleur en geur, maar ook veranderingen. Er gebeurt veel, ook in het landschap waar de BNMO in vertoeft. Veranderingen, soms door personele mutaties, in diverse organisaties en bij stakeholders. Toch houden wij de BNMO op koers, ook al is dat in dit veranderende landschap geen sinecure. Het betekent soms weer het revitaliseren van een relatie.

Als vereniging verbindt de BNMO al meer dan 78 jaar alle ge-uniformeerden en behartigt ook jouw belangen. Wij zijn positief en toekomstgericht. Wij kijken, met elkaar, naar wat er vooral wel kan! We streven ernaar om de best denkbare oplossingen te bieden, dit in samenwerking met de diverse samenwerkingspartners, zoals werkgevers en vakbonden. Ook kijken wij meer toekomstgericht, waarbij wij niet ontkomen aan meer samenwerking, bundeling en strategische allianties. Het toekomstgericht onderzoek gaat zijn laatste fase in en wij hopen begin volgend jaar de uitkomsten met je te kunnen delen. Bijna iedereen in Nederland heeft direct of indirect te maken met impact van de diverse oorlogen en de onrust die dit met zich meebrengt. Het is belangrijk om hier vooral ook met elkaar over te praten en ervaringen te delen, ook dat faciliteert de BNMO! Zo leveren we met onze vrijwilligers en via onze lokale en regionale aanwezigheid een actieve bijdrage aan het versterken van onze BNMO-gemeenschap, zodat er altijd iemand voor je klaar staat. Dit doen wij op basis van respect en medemenselijkheid (lotgenotencontact).

Sluit je daarom aan bij de ruim 150 vrijwilligers. Met slechts een paar uur per week van je tijd maak je al een groot verschil voor een ander. Helpen bij bijvoorbeeld activiteiten of het contactpersoonennetwerk. Zo kunnen wij voor iedereen klaarstaan, ook bij evenementen en herdenkingen. Door de toenemende (hulp)vraag kunnen we jouw tijd en inzet goed gebruiken! Als vrijwilliger bij de BNMO krijg je de kans om jouw talenten in te zetten én verder te ontwikkelen. Wil jij binnenkort deel uitmaken van ons mooie vrijwilligersnetwerk? Meld je dan aan via hb@tvo.bnmo.nl

Voor je ligt weer de nieuwe uitgave van de Kareoler. In 'Van de bestuurstaafel' geven wij aan wanneer de activiteitengids voor 2024 bij je in de brievenbus valt. Veel leesplezier en geniet ook van de dingen die nog steeds wel kunnen. Ik zie en spreek je graag!

Ronald Odenkirchen,
Algemeen voorzitter

Foto: Erik Kottier

In dit nummer

Terugblik op Invictus Games

De zesde editie van de Invictus Games werd dit jaar van 9 tot 16 september gehouden in Düsseldorf. Ook aan deze Games namen weer BNMO-leden deel. Met Afghanistanveteraan Hedayet Bunyadi (foto) en Libanonveteraan Gerard van Leeuwen blikken we terug op dit sportieve evenement voor psychisch of fysiek beschadigde militairen, waarbij winnen een bijzaak is. "Ik draag deze ervaring met liefde in mijn hart mee voor de rest van mijn leven."

Foto: Mediacentrum Defensie

Oorlogsonrust onder veteranen

Op initiatief van de stichting Weerzien met Libanon kwamen veteranen op zaterdag 21 oktober bijeen in Veteranen Ontmoetingscentrum De Treffer in Eindhoven. Aanleiding was de oorlog tussen Hamas en Israël. Vooral de gevolgen voor de inwoners in Zuid-Libanon hielden de oud-Unifillers bezig. BNMO-lid en Libanonveteraan Hans Smits: "Het was een hele leerzame middag en samenkomen met collegaveteranen geeft me rust en een goed gevoel."

Foto: Fred Lardenoye

Colofon

Jaargang 83, 2023, nummer 6

De Kareoler is een uitgave van de BNMO, de bond voor beschadigde militairen en andere geüniformeerden. Het blad verschijnt zeven keer per jaar en wordt gratis toegezonden aan leden van de BNMO.

Beschermvrouwe

Prinses Beatrix

Hoofdbestuur BNMO

Algemeen voorzitter: Ronald Odenkirchen
Algemeen secretaris: Ruud van Brummelen
Algemeen penningmeester: Wim Jansen a.i.
Commissie Kameraadschap: Joyce van Assen (i.s.m. Ingrid Reemer, afd. Noord-Holland)

Adres

BNMO, Postbus 125, 3940 AC Doorn
tel: 0343-474110
e-mail secretariaat: as@bnmo.nl
www.bnmo.nl

Het IBAN-nummer van de BNMO is: NL22 ABNA 0420127631

Redactie

Ruud van Brummelen, Norbert Dekker, Fred Lardenoye en Ronald Odenkirchen

Aan dit nummer werkten mee

Ad Fundum, Ron Baltus, Bart Hetebrij, Jeannine Jansen, Daniel Knegt, KNGF Geleidehonden, Willem Knook, Erik Kottier, Margreet Moorlag, Mediacentrum Defensie, Hans Nijs, Anko Stoffels, Karin Stroo, Marleen Wegman en Irma Wopereis.

Omslagfoto

Omslagfoto: Kosovoveteraan John ten Katen met buddyhond Acajou. Foto: Anko Stoffels

Redactieadres

Redactie Kareoler, Groenestraat 72, 6531 HS Nijmegen
tel: 024-3481069
e-mail: redactie@kareoler.nl

Ontwerp en vormgeving

Anima communicatie & vormgeving, Millingen aan de Rijn

Lithografie/druk

Senefelder Misset Doetinchem

© LJP Nijmegen/BNMO

Niets uit deze uitgave mag worden veelevoudigd en/of openbaar worden gemaakt zonder voorafgaande schriftelijke toestemming

Veteranenloket

Tel. 088 33 40 000

Tel. 0800 1218

Tel. 0800 1288

De totstandkoming van de Kareoler wordt mede mogelijk gemaakt door het vfonds met middelen uit de Nationale Postcode Loterij en Bank Giro Loterij. Uw deelname hieraan wordt daarom van harte aanbevolen.

Skûtsjesilen in Friesland

Naast de programma's in de Activiteitengids biedt de BNMO ook nog extra programma's voor politieleden en zijn er het hele jaar door losse activiteiten op sportief en recreatief gebied voor alle dienstslichtoffers. In de rubriek Lotgenotencontact een kort verslag van een wandelmidweek voor politieleden en een dagje zeilen op twee skûtsjes in Friesland, waar leden uit het hele land aan deelnamen.

Irma Wopereis

En verder

Kort en bondig	4
Nieuwsberichten	
Nut hulphonden erkend door Defensie	6
Interview met buddyhondeninstructeur Rijk van Kooij	
'Ik heb een therapeut op 4 poten'	8
Interview met Kosovoveteraan John ten Katen	
Van de Bestuurstafel	14
Activiteitengids verschijnt in november	
Wegwijzer	16
Over de nieuwe pensioenwet	
Lotgenotencontact	17
Verslag extra activiteiten: wandelen en zeilen	
Van de afdelingen	18
Nieuws, nieuwe leden en overlijdensberichten	
Columns	23
Ad Fundum en Daniel Knegt	

Audrey Hepburn-trofee voor medewerkers NLVi

Louis Hellewegen (l) en William Twiss hebben zojuist de Audrey Hepburn-trofee (rechts te zien) ontvangen uit handen van algemeen voorzitter van de BNMO Ronald Odenkirchen. Foto: Jeannine Jansen

Op maandag 9 oktober werd in Doorn de Audrey Hepburn-trofee uitgereikt aan William Twiss en Louis Hellewegen. Deze trofee, met haar instemming vernoemd naar de beroemde actrice en BNMO-ambassadrice, wordt sinds 1968 uitgereikt aan personen of organisaties die zich verdienstelijk hebben gemaakt voor de gehandicaptensport, deze gepromoot en/of mede mogelijk gemaakt hebben.

William Twiss staat bij veel beschadigde veteranen en diensslachtoffers bekend om zijn langdurige inzet als maatschappelijk werker en trainer-coach bij de Basis. Hij is nu zorgcoördinator bij het Nederlands Veteraneninstituut (NLVi). Louis Hellewegen is bij dezelfde doelgroep bekend door zijn werk bij het Veteranenloket, de afdeling Dienstverlening en, op dit moment, de afdeling Bedrijfsvoering van het NLVi. Hier zet hij zich onder meer in voor de terugkeerreizen van Dutchbat III. "Buiten jullie beider cv om zijn jullie kenmerken eigenlijk zeer gedreven mensen en professionals die eigenlijk altijd klaar staan voor anderen en de gemeenschap die wij als BNMO mogen ondersteunen een zeer warm hart toedragen," aldus algemeen voorzitter van de BNMO Ronald Odenkirchen bij de uitreiking.

De Audrey Hepburn-trofee gaat vergezeld van een geldbedrag. Dit kan door de ontvangers worden aangewend voor een goed doel. Hellewegen en Twiss scharen zich in de rij van eerdere ontvangers van de AH-trofee, zoals Edwin de Wolf, Marc van de Kuilen, Sebastiaan van Nieuwenhuizen, Daniël Knegt en Stephanie Verhoef. (FL)

Zie ook het filmpje onder AH Trofee op www.bnmo.nl

In memoriam Jan Gérard

Jan Gérard met zijn Koninklijke onderscheiding. Foto: Ruud van Brummelen

Op 1 oktober jl. is de heer Jan Gérard, voormalig voorzitter van de BNMO-afdeling Overijssel overleden. Jan heeft zich altijd met hart en ziel ingezet voor de diensslachtoffers. Precies op zijn dag van overlijden was Jan 37 jaar lid van de BNMO. Jarelang heeft hij zich als actief lid verdienstelijk gemaakt binnen de BNMO. Hij was vele jaren contactpersoon en lid van de activiteitencommissie. Daarnaast vervulde hij ook bestuurlijke functies, zoals penningmeester, vicevoorzitter en voorzitter van de afdeling Overijssel. De laatste jaren zette Jan zich in voor de waardering van partners van diensslachtoffers. Partners hebben altijd een belangrijke rol vervuld, maar zijn daarvoor nooit als zodanig gewaardeerd.

Als BNMO hebben wij, met ondersteuning van het mede door Jan Gérard opgerichte shantykoor Wrakhout en het kerkkoor, nog op tijd een Koninklijke onderscheiding kunnen regelen. Deze is uitgereikt in 2020. Jan was hier heel blij mee. Een mooi en goed mens is niet meer, maar laten we de vele en mooie herinneringen aan deze man nooit vergeten! (RvB)

Boek over bijzonder BNMO-lid

Willem Wilbrink bij het overhandigen van een gesigneerd exemplaar van het boek aan Kjeld, de zoon van voorzitter BNMO-afdeling Gelderland Irma Wopereis. Foto: Irma Wopereis

‘Getekend voor het leven in Dachau en Indië’ heet het boek over het leven van een bijzonder lid van de BNMO dat onlangs verschenen is. Het gaat om Willem Wilbrink (97), die in de Tweede Wereldoorlog als puber vanwege zijn werk voor het verzet in het concentratiekamp Dachau terecht kwam, dat overleefde en in 1946 als oorlogsvrijwilliger naar Nederlands-Indië werd uitgezonden (zie ook *de Kareoler 3-2021*). Schrijver, uitgever en oud-hoofdbestuurder van de BNMO Laurens van Aggelen tekende zijn opmerkelijke levensverhaal op. Hoe hij in Dachau lijken van krijgsgevangenen moest ophalen voor de verbrandingsoven en later in Nederlands-Indië als mijnenopruimer zwaargewond raakte na het exploderen van een trekbom. Maar ook over zijn inspanningen om Poolse WO II-veteranen en andere armlastige Polen te hulp te schieten met humanitaire transporten. Het boek eindigt met een pleidooi tegen de bevindingen en conclusies van het vorig jaar afgeronde onderzoek naar extreem geweld in Nederlands-Indië en voor eerherstel van kapitein Raymond Westerling van het Korps Speciale Troepen, die vanwege zijn optreden destijds op Celebes omstreden is. (FL)

Het boek is verkrijgbaar bij uitgeverij White Elephant Publishing: www.we-publishing.nl

BNMO aanwezig bij Nationale Taptoe

Ingrid Reemer van de afdeling Noord-Holland staat een belangstellende te woord. Op de achtergrond, in de BNMO-stand, Henk Hummel van de afdeling Politie. Foto: Hans Nijs

Op vrijdag 29 september werd de inmiddels traditionele Veteranenontvangst gehouden op de Nationale Taptoe. Zo'n 2000 veteranen, diensslachtoffers en partners waren aanwezig in de Rotterdamse Ahoy om elkaar, voorafgaande aan de voorstelling, te ontmoeten. Na de lunch werden ze onder meer toegesproken door Inspecteur-Generaal der Krijgsmacht, tevens Inspecteur der Veteranen, generaal-majoor Frank van Sprang. De Taptoe bood weer bekende korpsen, zoals de Marinierskapel, de Koninklijke militaire kapel Johan Willem Friso en het Orkest van de Koninklijke luchtmacht, maar ook de uit het buitenland afkomstige Jordanian Armed Forces Band en The Royal Danish Lifeguards Corps of Drums & Guard of Honour. Veel afdelingen van de BNMO waren met bussen naar de ontvangst gekomen (zie ook Afdelingsnieuws, pag. 18-22). De BNMO was tevens aanwezig met een informatiestand, bemand met vrijwilligers Henk Hummel (afd. Politie), Ingrid Reemer (afd. Noord-Holland), Ronald van der Hulst (afd. Gelderland), Jeannine Jansen (TVO/BNMO) en algemeen voorzitter Ronald Odenkirchen om leden en andere geïnteresseerden te woord te staan. (FL)

Winnaars vrijkaartjes De Vuurlinie

De gelukkigen die door loting twee vrijkaartjes ontvangen hebben voor de film *De Vuurlinie*, geïnspireerd op het leven van Afghanistan- en Bosniëveteraan Marco Kroon, zijn: Reintje de Vos, Arjan van der Veer, A.W. Passon, Melvin Agerbeek en Renea Dircks.

‘Opleiden *buddyhond* is

Na de Nationale Politie gaat nu ook het ministerie van Defensie meebetalen aan het opleiden van hulphonden voor (oud-)personeel met PTSS. Behalve voor veteranen en dienstsachtoffers, is dat ook goed nieuws voor de opleidingsinstituten van hulphonden. Want de opleiding is erg intensief en dus ook duur, terwijl organisaties als KNGF Geleidehonden en Hulphond Nederland tot nu toe van liefdadigheid afhankelijk waren.

“We gaan een conceptregeling maken voor het aanschaffen van een hulphond. Daar hebben we ook om gevraagd aan het ministerie van Defensie,” aldus Wynand Visser, hoofd Maatschappelijk Werk, Preventie en Nazorg van het Nederlands Veteraneninstituut (NLVi). Visser: “Dat komt ook, omdat wij al langer samenwerken met een aantal partijen die honden leveren. Minister van Defensie Ollongren heeft om een uitvoeringsregeling gevraagd, omdat ze wil erkennen dat honden een belangrijk hulpmiddel zijn voor veteranen met PTSS. Dat is een hele belangrijke stap.” Een stap die is gebaseerd op diverse onderzoeken, zoals dat van de Nationale Politie dat in 2022 afgerond is (zie de *Kareoler 1-2023*).

Inventarisatie

Samen met het Landelijk Zorgsysteem Veteranen (LZV) heeft het NLVi eerder aan het ministerie van Defensie geadviseerd om hulphonden in te zetten bij veteranen die na het doorlopen van tenminste twee vormen van traumabehandeling nog (rest)klachten ervaren. Beide organisaties gaan een inventarisatie maken van de behoefte aan hulphonden. “De vraag is momenteel groter dan het aanbod. Dat komt voor een deel nog door corona, maar ook door de toenemende vraag,” legt Visser uit.

De totale kosten voor de opleiding en het begeleiden van een hulphond lopen al gauw op tot zo’n 43.000 euro. Het ministerie van Defensie draagt al wel bij aan de kosten van het onderhoud van de hulphond via de Bijzondere Regeling Defensie van het ABP voor dienstsachtoffers. Visser: “De minister heeft nu ook toegezegd dat zij vanaf volgend jaar wil gaan bijdragen in de opleidingskosten. We zijn al in gesprek met diverse opleidingscentra voor hulphonden.”

KNGF Geleidehonden

Er zijn inmiddels meerdere erkende opleidingen voor hulphonden. Daarvoor is een goedkeuring nodig van *Assistance Dogs Europe* (ADeU), een Europese organisatie die erop toeziet dat de opleiding aan de eisen voldoet. Dat geldt onder meer voor de stichting Hulphond Nederland en het oudste Nederlandse opleidingsinstituut voor hulphonden, het in 1935 opgerichte KNGF Geleidehonden.

Rijk van Kooij (55) begon 19 jaar geleden als instructeur van blindengeleidehonden bij KNGF. “In 2012 kwam het idee om de honden die niet als blindengeleidehond weggezet konden worden, in te zetten voor politiemensen en militairen met PTSS. Ik wist toen zelf niet eens waar PTSS voor stond.”

Om daar verandering in te brengen liep Van Kooij destijds drie dagen intern mee bij de Basis. “Van maatschappelijk werkers hoorde ik alle ins en outs. Daarna heb ik groeps gesprekken met veteranen bijgewoond, maar het meeste heb ik gehad aan de partnergroepen waar ook gevraagd werd naar welke ondersteuning een hond zou kunnen bieden.”

Opleiding

Van Kooij kwam er al snel achter dat er een heel ander type hond nodig is voor mensen met PTSS. “Bij buddyhonden is het nodig dat ze enorm baasgericht zijn. We hebben het dan over ‘mensenhonden’, honden die als het ware de schaduw zijn van hun baasje. Ze hebben een bepaalde gevoelswaarde, niet elke hond heeft dat.” KNGF werkt voor het opleiden van buddyhonden met labrador-retrievers, Duitse herders en golden retrievers. “Die kruisen we bijna altijd om de beste eigenschappen van die drie in een te hebben.”

De pups worden eerst een maand of 13 opgevoed in een gastgezin, waarna ze bij KNGF Geleidehonden een basis-training van drie à vier weken krijgen waarbij bepaald wordt voor welke doelgroep de hond geschikt is. Daarna wordt hij drie à vier maanden opgeleid. Een hond wordt nog getest, voordat hij naar een cliënt gaat. “We maken eerst een blauwdruk van degene die de hond moet ondersteunen. Dus wat is nodig, hoe is de gezinssamenstelling etc. Dan komen ze op een wachtlijst en vervolgens maken we van onze honden ook een blauwdruk die we over die

maatwerk'

van een mogelijk baasje heen leggen", licht Van Kooij toe.

Spiegelen

Als er een mogelijke match is, volgt een kennismakingsbezoek waarbij gekeken wordt of het klikt tussen de hond en de cliënt. Van Kooij: "Als dat het geval is en het voelt goed, dan blijf ik de combinatie de eerste week nog intensief begeleiden met drie volle dagen instructies. Dan merk je meestal dat iemand het doorheeft en zelf aan de slag wil gaan. Daarna hebben we nog een vier weken-, drie maanden-, half jaar- en een jaarbezoek om alles te monitoren. Dat is om samen te kijken wat er nog ontwikkeld moet worden. Puur maatwerk dus". Bekend zijn de clipjes waarin een hond een veteraan met PTSS uit een nachtmerrie haalt, maar een buddyhond kan veel meer. "We leren een hond te signaleren, maar ook te blokkeren. Daarvoor moet hij los, zowel rechts als links, aan de riem lopen. En komt er dan iemand te dichtbij, dan gaat de hond er onmiddellijk tussen staan." Ook als zijn baasje over zijn grenzen gaat, dan merkt een hond het. "Hij wordt dan onrustig aan de lijn of gaat opspringen. Hij gaat zijn baasje spiegelen en zegt als het ware: het is niet okay, laten we weggaan."

Ultieme doel

Rond zijn 10e jaar gaat de buddyhond met pensioen. Of iemand daarna een nieuwe hond krijgt, is niet vanzelfsprekend. "In de eerste plaats hopen we dat hij als gewone huishond mag blijven of dat de cliënt in zijn omgeving een goed plekje voor hem weet.

Als dat niet het geval is, gaan we daar samen naar op zoek. Het merendeel van de cliënten wil een nieuwe buddyhond, maar het gebeurt steeds vaker dat mensen zeggen: ik heb zoveel geleerd dat ik mezelf verder wil ontwikkelen door het alleen te doen. Dat is ook ons ultieme doel: een Buddyhond inzetten om hem daarna niet meer nodig te hebben."

Overigens is er niet altijd een match tussen een hulphond en een veteraan. Van Kooij: "We hebben wel meegeemaakt dat we een hond net hadden afgeleverd, nadat iemand een jaar of langer op de wachtlijst stond. Die persoon belde in paniek op en vroeg of we de hond weer wilden ophalen. Wat onderschat wordt, is de zorg die zo'n hond vergt. Hij heeft ook zijn behoeftes."

Dekje

Een ander probleem is dat elke opleidingsorganisatie een eigen dekje gebruikt en dan zijn er ook veteranen die hun eigen 'hulphond' opleiden.

Wynand Visser heeft ervaring met veteranen die zelf een hulphond hebben aangeschaft bij nog onbekende aanbieders. "Maar wij gaan alleen in zee met gecertificeerde aanbieders. Een universeel dekje is wenselijk, ik weet dat KNGF Geleidehonden en Hulphond Nederland, maar ook het ministerie van VWS, daarmee bezig zijn," aldus Visser. Wat ook niet helpt, zijn de verschillende benamingen. De bekendste is 'hulphond', maar ook 'buddyhond' wordt vaak gebezigd en de politie gebruikt 'assistentiehond'. Van Kooij en Visser denken dat de laatste naam het uiteindelijk zal gaan winnen omdat 'assistance dog' internationaal al de gangbare term is. Van Kooij hoopt dat daardoor ook de bekendheid van de buddyhonden verder toeneemt. "Want het is fantastisch om dit werk te doen." Om er geëmotioneerd aan toe te voegen: "Het mooiste wat ik heb meegemaakt bij een cliënt is dat hij zei: ik kan nu weer een vader zijn voor mijn kinderen. Dankzij de hond, dat is toch prachtig!" ■

'Mijn therapeut heeft een vacht

John ten Katen werd als chauffeur uitgezonden naar Bosnië en twee keer naar Kosovo. Van de laatste uitzendingen kreeg hij steeds meer last. Het leidde tot de diagnose PTSS, maar ondanks verschillende therapieën en medicatie bleef hij met restklachten zitten. De komst van buddyhond Acajou veranderde alles.

"Als ik een slechte nacht had gehad, was ik een botte boer. Ik keek alleen recht voor me uit en zag verder niks. Mijn burens zagen me ook als een grote boze man," aldus veteraan John ten Katen (53). Lange tijd had hij zelf niet door dat zijn ervaringen tijdens twee missies naar Kosovo sporen hadden nagelaten. "Toen ik eenmaal een buddyhond had, merkte ook mijn omgeving dat ik helemaal opklaarde."

Pannenkoekenhuis

Zijn werkzame leven begon Ten Katen als kok bij een groot pannenkoekenhuis in Beekbergen. Dat werd in 1989 onderbroken door de dienstplicht. Hij werd opgeleid als kok en chauffeur en werd geplaatst in de officiersmess van het geniebataljon in Wezep. "Na het afzwaaien kwam ik weer terug in het pannenkoekenhuis. Helaas stopte mijn baas er in oktober 1995 mee en met de nieuwe eigenaar had ik geen klik." Zijn dienstdadigheid was zo goed bevallen dat hij het bekende bonnetje uit de Veronicagids invulde. "Zo kwam ik weer onder de wapenen en haalde het groot rijbewijs. Vervolgens werd ik geplaatst bij 110 Boscie in Stroe en in april 1997 ging ik al naar Bosnië. Vanwege de uitzendddruk was mijn eenheid een uitzendcompagnie geworden. Van de bijna 5 jaar dat ik daar zat, heb ik 20 maanden in uitzendgebied gezeten."

Water

In Bosnië maakte hij deel uit van SFOR 1. Ten Katen reed transporten in DAF-vrachtwagens met containers. Hij was verantwoordelijk voor de aanvoer van voeding en water voor de Nederlandse militairen in het hele uitzendgebied. "We reden naar de haven van Split om in te laden en daarna met een konvooi weer naar Bosnië, langs plaatsen als Novi Travnik, Busovača, Knesevo en Šišava. Ik zie dit nog altijd als een goede ervaring."

Het is al een trigger als we de GFT-container niet op tijd buiten zetten

Zijn oorlogstaak was eigenlijk brandstofdistributie, maar dat werk werd door collega's uit Nunspeet gedaan. Na terugkeer uit Bosnië werd hij dan ook diepladerchauffeur voor het vervoer van grote legervoertuigen. Zo ging hij in 1999 opnieuw op uitzending, nu naar Macedonië en Kosovo met 350 Zwaar Transportcie. "Vanuit het Macedonische Petrovec hebben we de ontplooiing van KFOR 1 gedaan, dus transporten om de boel op te bouwen."

Materieel

In juli 2000 ging hij terug naar Kosovo om na het einde van de KFOR-missie het materieel weer terug te vervoeren

naar de Griekse havens. "Ik heb daar het licht aangedaan en ook weer uitgedaan. Ik was een jonge vent, dus ik zei: natuurlijk, dat gaan we doen! Is het verstandig geweest? Misschien niet, zou ik nu zeggen. Want na de tweede uitzending kwam ik thuis te zitten met een burn-out."

Op zijn twee uitzendingen voor KFOR kijkt Ten Katen dan ook anders terug. "Dat was wat heftiger", drukt hij zich voorzichtig uit. Net als andere Nederlandse militairen werd ook hij geconfronteerd met opgravingen van slachtoffers van de strijd tussen Kosovaren en Serven. "Daar ga ik niet te veel over praten, want daar word ik letterlijk ziek van. Ik heb onder meer stoffelijke overschotten in koelcontainers vervoerd naar het mortuarium voor identificatie. Dat is

een van mijn problemen; mijn neus en gestel zijn overgevoelig geworden voor rottingsprocessen. En dat gaat heel ver. Het is al een trigger als we de GFT-container niet op tijd buiten zetten."

Massademonstratie

Zo kan hij ook slecht tegen mensenmassa's sinds hij en zijn collega's op het haventerrein in Macedonië werden geplaatst door grote massademonstraties tegen het ingrijpen van de NAVO. "Dat was best heftig om terecht te komen in zo'n fuik waar je niet meer uitkomt. Maar er is nog veel meer gebeurd. Bijvoorbeeld de zuiveringen die in sommige dorpjes plaatsvonden. Ik zag het

en vier poten'

gewoon gebeuren en ik kon en mocht niks doen. Dat gevoel van machteloosheid, daar kan ik nog steeds niet mee omgaan."

Toen Ten Katen na zijn tweede uitzending naar Kosovo met een burn-out thuis kwam te zitten, volgde hij met succes een re-integratietraject. Maar met een nieuwe uitzending naar Bosnië in het verschiet, was er wel iets veranderd. "Ik had in 2001 mijn vrouw Anita leren kennen en had niet meer zo'n trek in uitzendingen." Hij besloot de dienst te verlaten en kreeg een vast contract in de transportsector. "Schitterend werk met grote containers. Maar ik werd een keer helemaal kapot wakker. Vervolgens ben ik toch gaan rijden en schrok even later achter het stuur wakker op weg naar de berm."

Gesprek

Hij kwam weer 6 weken overspannen thuis te zitten. Zijn vader raadde hem aan om bij het Veteraneninstituut aan te kloppen. Van het gesprek met de maatschappelijk werker kan hij zich weinig herinneren. "Wat ik weet, is dat ik in een foetushouding op de stoel lag. Zij had een snaar te pakken." In het CMH werd geconstateerd dat er niet zoveel aan de hand was, maar na een second opinion kreeg hij de diagnose meervoudig chronische PTSS. Daarop volgde een behandeltraject bij het Sinaï Centrum.

De Kosovoveteraan kreeg onder meer groepstherapie en EMDR. "Maar dat werkte averechts bij mij, dus daar zijn we mee gestopt." Ergens in het behandeltraject hoorde hij van hulphonden. "We hebben het zelf bij KNGF Geleide-

John ten Katen met zijn tweede buddyhond Doubaz.

honden nagevraagd en ik bleek ervoor in aanmerking te komen. Ik kwam op de wachtlijst en 11 maanden later belden ze op met de mededeling dat ze een hond voor me hadden." Kort daarop maakte hij kennis met Acajou. "De trainer zei: 'Schrik niet, want hij kan verlegen zijn'. Maar die hond zag me, ging op mijn schoot zitten en is er nooit meer vanaf geweest."

Ander leven

Op de vraag wat de hond voor hem betekent, is hij heel stellig. "Ik heb een heel ander leven. Ik kan weer rustig slapen en zelfstandig boodschappen doen. Eerder durfde ik dat niet zonder mijn vrouw." De Kosovoveteraan vertelt hoe Acajou hem in december 2019 uit een angstige situatie wist te redden, nadat er vuurwerk was afgestoken was en hij mentaal prompt terug was in

Kosovo. "Ik was verdwaald in het park, raakte helemaal in paniek en begon te huilen. Het enige wat ik uit kon brengen was: breng me naar huis. Acajou bracht me terug in het heden en trok me naar huis."

De buddyhond zorgde er ook voor dat hij van zijn medicijnen afkwam. "Ik heb het met de huisarts overlegd en die heeft een afbouwschema gemaakt. Ik heb alle medicijnen gelijk in de prullenbak gegooid. Acajou is het beste medicijn." Een jaar geleden bereikte Acajou zijn pensioengerechtigde leeftijd. "Ik heb hem geadopteerd en als huishond gehouden. Nu doet Anita alles met hem." In oktober kreeg Ten Katen zijn huidige buddyhond Doubaz van de KNGF. Ook daar is hij tevreden over: "Door die honden is alles veranderd. Ik zeg weleens gekscherend: "Mijn therapeut heeft een vacht en vier poten!" ■

‘Het was life changing!’

De zesde editie van de Invictus Games werd dit jaar van 9 tot 16 september gehouden in Düsseldorf. Net als ruim 70 jaar geleden al het geval was bij de voorloper, de Stoke-Mandeville Games, namen ook dit jaar weer BNMO-leden deel. Met twee van hen blikken we terug op dit sportieve evenement voor psychisch of fysiek beschadigde militairen, waarbij winnen een bijzaak is. “Ik draag deze ervaring met liefde in mijn hart mee voor de rest van mijn leven.”

Wie: Hedayet Bunyadi (42), Afghanistanveteraan

Hoeveelste Games, welke onderdelen: “Het was mijn eerste keer, maar zeker niet de laatste! Ik had de eer om als enige van ons team aan drie sportonderdelen te mogen meedoen: indoor roeien, zitvolleybal en boogschieten.”

Hoogtepunt: “Dat was het eigenlijk al vanaf het eerste moment dat ik in Doorn ging trainen met lotgenoten en gelijkgestemden. Natuurlijk, de Invictus Games zelf waren het kersje op de taart en ik ben een geweldige ervaring rijker, maar ik vond het proces ernaartoe en uiteindelijk met friends & family daar te mogen staan geweldig.”

Vooraf gesteld doel bereikt? “Jazeker, voor mij was het een grote stap om mezelf weer in de massa te begeven na jaren in een soort van isolatie te hebben geleefd. Door de Games heb ik wat meer zelfvertrouwen gekregen en ik hoop dat ik dat in mijn dagelijkse leven kan gaan praktiseren en zo het positieve gevoel zal weten vast te houden.”

Wat is de betekenis van de Invictus Games voor jou? “In de eerste plaats was het een geweldige ervaring en ik ben trots dat ik deel mocht uitmaken van het team. Het voelde voor mij als een warm bad vol saamhorigheid, wilskracht, emoties en plezier met gelijkgestemde mensen om je heen. Het gevoel dat je jezelf kunt zijn, zonder dat je je pokerface op hoeft te houden. Je doet alles samen met elkaar en voor elkaar en dat merk je ook op momenten dat je even niet lekker in je vel zit. Ik raad iedereen die in aanmerking komt deze *once in a life experience* te ervaren. Ik draag het met liefde in mijn hart mee voor de rest van mijn leven.”

◀ Hedayet Bunyadi
in actie bij het
boogschieten.

Gerard van
Leeuwen (l) bij het
rolstoelbasketbal. ▶

Wie: Gerard van Leeuwen (63), Libanonveteraan en brandweerman

Hoeveelste Games, welke onderdelen: “Het waren mijn eerste Games. Bij het trainen heb ik ook aan het zwemmen meegeedaan, maar in Düsseldorf het handboogschieten en rolstoelbasketbal in een gecombineerd team van Duitsland en Nederland.”

Hoogtepunt: “Bijzonder om ook als supporter de overige wedstrijden mee te maken. De saamhorigheid tussen de atleten van alle deelnemende landen met daarbij het Invictus-gevoel. Een gevoel van samen persoonlijke doelen behalen en dat ook samen te beleven. Een persoonlijk hoogtepunt was het om met het Duits-Nederlands rolstoelbasketbalteam, voor het eerst compleet, de vier poulewedstrijden te winnen. Bij het handboogschieten was dat het behalen van een bronzen medaille bij het teamschieten. Chapeau!”

Vooraf gesteld doel bereikt? “Ik praatte niet over PTSS en bracht nagenoeg de hele dag thuis binnen door. Ik wilde mij laten zien aan mijn familie en vrienden, van de bank afkomen door te sporten en kijken of ik de hectiek en alles eromheen aan kon. Dit is deels gelukt. Sporten doet mij goed en ik ben er nu dagelijks mee bezig. Mijn subdoel was om PTSS bij de brandweer bespreekbaar te maken. Ik heb collega’s en leidinggevendenden uitgenodigd om in Düsseldorf te komen kijken. Tijdens het handboogschieten waren ze erbij. En de Veiligheidsregio Utrecht ondersteunt mij enorm. Via diverse kanalen, zoals een vakblad voor brandweermensen, komt mede door mijn deelname aan de Invictus Games PTSS bij de brandweer onder de aandacht.”

Wat is de betekenis van de Invictus Games voor jou? “Toen ik jaren geleden door een medeveteraan uit mijn dorp gevraagd werd te komen sporten in Doorn, wuifde ik dat weg. Vorig jaar vroeg hij het opnieuw, omdat ik nagenoeg niet meer buiten kwam. Ik heb met lood in mijn schoenen zijn aanbod aanvaard. Voor mij persoonlijk was het *life changing*. Daarbij moet ik wel zeggen dat de lijn waarlangs ik loop erg dun is. Ik heb mijzelf de discipline opgelegd dagelijks een sportmoment te pakken. Als ik dit niet doe, gaan de gordijnen en deuren dicht en is het leven voornamelijk binnenshuis. Daarbij ben ik gemotiveerd geraakt en gesterkt door mijn medesporters bij het Militair Revalidatiecentrum. Iedereen die zich in dit verhaal herkent, zou ik willen aanraden: laat jezelf zien en kom sporten bij het MRC!”

Meer info over meesporten in het MRC? Stuur een mail naar: Sportplatform@mindef.nl

‘De geschiedenis

Op initiatief van de stichting Weerzien met Libanon kwamen veteranen op zaterdag 21 oktober bijeen in Veteranen Ontmoetingscentrum De Treffer in Eindhoven. Aanleiding was de oorlog tussen Hamas en Israël. Vooral de gevolgen voor de inwoners in Zuid-Libanon hielden de oud-Unifillers bezig. Via berichten van bevriende Libanezen en live-contact met onder meer NOS-correspondent Sander van Hoorn werd de actuele situatie geschetst.

“Ik slaap met mijn kleren aan, want er kan elk moment weer een aanval aankomen. We volgen 24 uur per dag het nieuws”, aldus Ali Saad, directeur van het in 1979 door Nederlandse genisten gebouwde weeshuis in het Zuid-Libanese Tibnin. Hij spreekt via een live-verbinding zo’n 25 Libanonveteranen toe, sommigen met partner of kind, die zich op 21 oktober verzameld hebben in De Treffer in Eindhoven. Ze zijn er op uitnodiging van de Stichting Weerzien met Libanon (WML), die sinds 2005 terugkeerreizen organiseert, om elkaar te ontmoeten en bij te praten over de situatie in met name Zuid-Libanon. Saad merkt op dat hij bominslagen hoort, maar praat onverstoord verder. “Ik hoop dat we niet, zoals bij de oorlog in 2006, onze meisjes van het weeshuis moeten evacueren.”

Raketinslag

De band van Libanonveteranen met het weeshuis is altijd gebleven. Tijdens de terugkeerreis dit jaar van WML werd er nog een bezoek aan gebracht en werden er geschenken uitgedeeld. Het is een van de redenen waardoor de in De Treffer aanwezige Libanonveteranen alle ontwikkelingen na de gruwe-

lijke aanslagen van Hamas in Israël op 7 oktober met argusogen volgen. BNMO-lid en WML-voorzitter Chris Laarhoven praat de Libanonveteranen als eerste bij met info die hij na het losbarsten van het geweld uit Zuid-Libanon heeft ontvangen. Uit de beelden die hem door lokale contacten zijn toegezonden, blijkt onder meer dat het Hoofdkwartier van de *United Nations Interim Force in Lebanon* (UNIFIL) in Naqoura door een (afgezwaaide) raket is getroffen. Andere informatie duidt op veel meer geweldsincidenten over en weer in de grensstreek van Israël en Zuid-Libanon, het operationele gebied van de Nederlandse Unifillers van 1979 tot 1985.

Gekmakend

Vervolgens praat correspondent Sander van Hoorn van de NOS vanuit Israël de veteranen bij over de situatie. Van Hoorn, die eerder ruim 15 jaar correspondent was in het Midden-Oosten en door de oorlog na zes jaar weer terug is, heeft gemerkt dat er eigenlijk niets veranderd is. “Alle analyses van toen zijn nog steeds valide, hoe ziek is dat! Die uitzichtloosheid en de manier waarop mensen hier gemengeld worden tussen

de landen en groepen die elkaar bestrijden, is gekmakend. Ik besef nu ook weer waarom ik niet permanent meer in dit soort oorlogsgebieden wil werken.”

De correspondent is voorzichtig met uitspraken over de kans op een oorlog waar Libanon bij betrokken raakt. Hij vergelijkt de situatie met een schoolplein waarop Hezbollah en Israël aan elkaar tikken uitdelen. “Dat lijkt vooralsnog beheersbaar, maar het gevaar is altijd dat het uit de hand loopt. Een ander gevaar is dat Hezbollah bewust besluit om mee te gaan doen, maar die kans acht ik nu niet zo groot. Iran is natuurlijk doorslaggevend daarin.” Maar hij sluit niks uit. “De onzekerheid en angst in de grensstreek is hoorbaar bij de mensen die je hier spreekt. Hezbollah heeft inmiddels, naast een enorm arsenaal aan raketten, ook tienduizenden strijders die in Syrië de afgelopen jaren veel gevechtservaring hebben opgedaan. Dat is een verschil met voorheen.”

Trauma

Zijn collega Cosette Molijn, correspondent van NRC, vertelt even later vanuit Beirut haar ervaringen in Zuid-Libanon. “Alle trauma’s die mensen eerder hebben opgelopen komen weer naar boven. Anderen zeggen: we zijn het gewend, het hoort erbij.” Veel inwoners zijn vertrokken naar familie in het noorden of het buitenland. “Maar sommige mensen kunnen dat niet, bijvoorbeeld omdat ze gewoonweg de middelen niet hebben.”

Dat laatste wordt bevestigd door Ali Saad. “Ik schat dat tussen de 50 en 70

herhaalt zich'

procent van de mensen hier zijn vertrokken naar veiliger plaatsen. We hebben dagelijks bombardementen en over en weer beschietingen." Zelf vindt hij dat hij niet weg kan. "Ook al vanwege mijn werk en dat van mijn zonen voor het Rode Kruis. De winkels zijn dicht, we bakken weer zelf brood en eten uit onze moestuin." Saad toont zich ongerust over de nabije toekomst van het weeshuis. "Nog los van een verdere escalatie, zijn al onze reserves op. We hebben geen diesel meer beschikbaar om de winter door te komen."

Kippenvel

De meeste gesprekken van de aanwezige Libanonveteranen gaan over de eigen ervaringen destijds, die dezer dagen weer volop naar boven komen. Van Hoorn gaf al aan dat UNIFIL momenteel in het gebied niet veel meer kan doen dan waarnemen. Het doet Libanonveteraan Ruud ('achternaam niet belangrijk') denken aan zijn uitzending. "Ik zat in 1982 bij de Paostcompagnie in Jibal al-Butm, kort voor de invasie van Israël in Zuid-Libanon. Ook toen wilden mensen vertrekken uit het gebied, want je voelde de spanning steeds meer toenemen. We werden beschoten, uitgedaagd en maakten veel uren." In 2018 keerde hij met WML terug toen een maat hem meevroeg. "Om te zien hoe de mensen in Zuid-Libanon nu leven en om naar mijn post terug te gaan. Ik krijg nog kippenvel als ik denk aan hoe we daar weer werden uitgenodigd om thee te komen drinken." Los van de missie van destijds is het

de warme ontvangst en hartelijkheid die ervaren wordt bij terugkeerreizen die eraan bijdraagt dat veel Libanonveteranen begaan zijn met de mensen in het gebied. Ruud: "Diezelfde maat vroeg me om mee te gaan vandaag. Ik doe het ook voor de gezelligheid en om reisgenoten terug te zien, maar het

vandaar dat ik hier ben. Het was een hele leerzame middag en samenkomsten met collegaveteranen geeft me rust en een goed gevoel.'

Ook Libanonveteraan Hans Nijs (zie *Kareoler 5-2023*) heeft de update van WML gewaardeerd. "En je kunt ook weer je eigen verhaal delen. Ik maak me ge-

Libanonveteranen laten zich bijpraten door Ali Saad, directeur van het door Nederlandse Unifillers gebouwde weeshuis in Tibnin.
Foto: Hans Nijs

interesseert me mateloos wat daar gebeurt. Je kent de mensen, dat doet je toch wel wat. Ik heb zelf ook nog contact met Sammy, de zoon van de burgemeester van destijds."

Repeterende breuk

BNMO-lid Hans Smits, die in 1983 naar Libanon werd uitgezonden, is blij dat hij naar De Treffer is gekomen. "In 2013 ben ik uitgevallen met vervelende klachten en er werd PTSS geconstateerd. Met therapie en een goed en stabiel thuisfront ben ik er voor mijn gevoel goed uitgekomen en ben ik weer fulltime aan het werk. Maar het blijft altijd in je achterhoofd meespelen, dus

woon zorgen over de ellende voor de gewone burgers, zowel in Israël als in Libanon." Het zwart-wit denken in Nederland baart hem ook zorgen. "Het was natuurlijk een barbaarse aanval van Hamas, maar Israël is ook geen lieverdje." Vol lof is hij over het live-contact met Ali Saad en Sander van Hoorn. "Het belangrijkste wat ik van hem meeneem is dat de geschiedenis zich herhaalt en vrede verder weg is dan ooit." Die conclusie wordt door de meeste Libanonveteranen gedeeld. Van Hoorn had het al gezegd: "Een permanente oplossing voor de problemen hier gaan wij niet meer meemaken, het is een repeterende breuk." ■

Activiteitengids verschijnt

Ook dit najaar is het hoofdbestuur druk bezig met het verstevigen van de toekomstbestendigheid van de vereniging op alle fronten. Zo wordt de activiteitengids nog deze maand afgerond, is het Team Vereniging Ondersteuning uitgebreid en gaat het onderzoek naar de toekomst van de BNMO zijn laatste fase in.

Medewerkers

Inmiddels is het hoofdbestuur er in geslaagd om het Team Vereniging Ondersteuning (TVO) weer volledig op peil te krijgen. De vacature van medewerker communicatie/pr is ingevuld met de komst van Anna Huiskamp. Als ledenadministrateur hebben wij Joke Verhoeven mogen verwelkomen. Dit in combinatie met Anne Mieke Shoulder en Jeannine Jansen, maakt ons team compleet. Om deze mensen de juiste werkruimte te bieden, is de bestuurskamer in Doorn qua indeling veranderd. Als u nu de bestuurskamer binnenkomt, treft u eerst de mensen van TVO aan. De bestuurstafel is nu achter in de bestuurskamer geplaatst.

Activiteitengids 2024

In tegenstelling tot andere jaren, heeft het hoofdbestuur inmiddels een definitieve keuze kunnen maken in de samenstelling van het programma-aanbod 2024. De keuze is tevens gemaakt op basis van de reeds toegekende subsidie voor begeleidingsdagen 2024 door het vfonds. Ook voor volgend jaar zijn wij het vfonds dan ook dankbaar dat wij dit weer kunnen realiseren. De activiteitengids wordt dit jaar apart verzonden. U kunt hem in de tweede

helft van november in uw brievenbus verwachten.

Ook heeft het hoofdbestuur ervoor gekozen om de aanmeldprocedure weer terug te brengen naar de mogelijkheid om aan te melden voor de programma's over het gehele jaar in plaats van twee keer per jaar. Deze beslissing is genomen omdat de reden voor de betreffende 'knip' onvoldoende resultaat heeft gehad met betrekking tot annuleringen. Dit is wel een punt van zorg. Annuleringen kosten onze vereniging veel geld op jaarbasis. Uiteraard zijn er goede redenen denkbaar om op het allerlaatste moment een deelname te annuleren zoals bijvoorbeeld een overlijden of ziekte. Maar het hoofdbestuur wordt vaak geconfronteerd met andere redenen. Het hoofdbestuur is dan ook genoodzaakt om met annuleringsvoorwaarden te komen, die van toepassing zijn zodra iemand zich wil aanmelden voor deelname aan één of meerdere programma's. Deze voorwaarden treft u aan in de activiteitengids 2024.

Verder is er voor de OPD's (zowel de algemene, als ook de OPD voor afdelingen) een inhoudelijke wijziging aangebracht. Op de dag van aankomst kunt u vanaf 13.30 uur inchecken. Daarmee vervalt de lunch op de dag van aan-

komst. Als u toch graag gebruik wilt maken van deze lunch, kunt u dit aangeven bij uw aanmelding. De kosten van deze lunch komen voor eigen rekening. Meer hierover treft u aan in de activiteitengids 2024. Verder vervalt de mogelijkheid om voor of na de introductiebijeenkomst BNMO te overnachten. Als u toch wilt overnachten, zijn de kosten hiervoor voor eigen rekening.

Extern onderzoek

Het externe onderzoek loopt nog, al zit het in de eindfase. Op dit moment worden, op basis van een doorsnede van ons ledenbestand, mensen benaderd om deel te nemen aan dit onderzoek. Daarnaast worden enkele afdelingsfunctionarissen benaderd en enkele trainers van het NLVi. Onze verwachting is dat medio januari 2024 de resultaten met u kunnen worden gedeeld. Tussendoor zijn afdelingsbesturen uiteraard middels tussenrapportages geïnformeerd.

Vacatures

Het is vaker onder de aandacht gebracht, maar nog steeds kennen we binnen de BNMO, zowel op landelijk als afdelingsniveau, meerdere vacatures. Binnen het dagelijks bestuur

in november

zijn wij nog steeds op zoek naar een algemeen penningmeester. Ondanks dat Wim Jansen onze financiën uiterst zorgvuldig bewaakt, is dit van tijdelijke aard, omdat Wim een betaalde kracht is. Mocht u iemand kennen die bereid is om op weekbasis meerdere uurtjes aan onze financiën te besteden, neem dan contact op met onze algemeen secretaris, Ruud van Brummelen.

Ook op afdelingsniveau zijn er vele vacatures. De BNMO kan niet zonder de inzet van vrijwilligers. Informeer eens binnen uw afdeling, waar sterke behoefte aan is. Vele handen maken licht werk!

Audrey Hepburn Trofee

Maandag 9 oktober 2023 werden William Twiss en Louis Hellewegan totaal verrast door onze algemeen voorzitter met de uitreiking van de Audrey Hepburn Trofee 2023. Ditmaal is de keuze op beide heren gevallen wegens hun voortreffelijke inzet voor de BNMO in de afgelopen jaren en nu nog steeds. Beide heren kunnen als een ambassadeur worden beschouwd. Omdat de BNMO hen hiervoor dankbaar is, mogen ze samen een goed doel bedenken waar een financiële bijdrage aan gegeven gaat worden (zie ook pagina 4).

Mochten er mensen zijn die iemand willen voordragen voor de Audrey Hepburn Trofee 2024, kan dit middels een mailbericht naar hb@tvo.bnmo.nl. Vermeld u dan duidelijk om wie het gaat en waarom u van mening bent dat de trofee aan deze persoon uitgereikt zou moeten worden. ■

V.l.n.r. Louis Hellewegan, algemeen voorzitter Ronald Odenkirchen en William Twiss bij de uitreiking van de Audrey Hepburn Trofee 2023. Foto: Jeannine Jansen

Het nieuwe pensioenstelsel

Nederland staat al jaren bekend als een land waarin de pensioenen goed zijn geregeld. Toch is er op 1 juli van dit jaar een nieuwe pensioenwet ingevoerd. De nieuwe wet moet ervoor zorgen dat het goed geregeld blijft. De nieuwe regels gelden voor iedereen, ook als u al met pensioen bent. Er verandert het nodige, maar toch blijft ook veel hetzelfde. Met de nieuwe regels wordt het mogelijk om het pensioen sneller aan te passen aan de actuele economische situatie.

Hoewel de nieuwe pensioenwet op 1 juli in werking is getreden, duurt het nog wel even, voordat de gevolgen daarvan merkbaar zullen zijn. Er komt eerst een overgangsfase van enkele jaren. In die periode gaan werkgevers, vakbonden en pensioenfondsen met elkaar bespreken hoe ze de pensioenregelingen kunnen aanpassen aan de nieuwe wet. In 2024 en 2025 wordt dan gekeken hoe de overgang verloopt, en of er meer tijd nodig is om de veranderingen door te voeren.

Omhoog

Een van de veranderingen is dat de nieuwe wet ervoor zorgt dat pensioenen sneller omhoog kunnen. De afgelopen jaren gingen de pensioenen bijna nooit omhoog, omdat de pensioenfondsen flinke reserves moesten aanhouden. In het nieuwe stelsel kan de opbrengst van de beleggingen sneller worden gebruikt om de pensioenen te verhogen. Het omgekeerde geldt ook: als het tegenzit kunnen de pensioenen ook worden verlaagd. De wet biedt mogelijkheden om reserves aan te houden die een verlaging zo veel mogelijk moeten opvangen.

Een andere verandering is dat voortaan op elke leeftijd evenveel pensioen

wordt opgebouwd. In het oude systeem bouwde men het meeste pensioen op aan het einde van de loopbaan. Als men op latere leeftijd ergens anders ging werken, kon dat grote gevolgen hebben voor het pensioen. De nieuwe wet houdt er rekening mee dat mensen tegenwoordig vaker wisselen van baan.

Opbouw

De nieuwe wet zorgt er ook voor dat het duidelijker wordt hoeveel pensioen u heeft opgebouwd. Het pensioen is de optelsom van alle premies die door u en de werkgever zijn betaald, plus het rendement dat dat geld heeft opgeleverd. Straks is dat voor u precies te zien. Niet het hele pensioenstelsel verandert. Zo blijft het pensioen opgebouwd worden via de werkgever. Samen met uw werkgever betaalt u de pensioenpremie. Een pensioenfonds, zoals bijvoorbeeld het ABP, beheert en belegt dat geld. De mee- en tegenvallers van

de beleggingen blijven de deelnemers met elkaar delen. Vanaf uw AOW-leeftijd ontvangt u gewoon AOW van de overheid.

Regels

Als u een ouderdomspensioen of een militair invaliditeitspensioen ontvangt of nog pensioen opbouwt bij het ABP, dan verandert er de komende jaren voor u nog niets. Het ABP gaat pas op 1 januari 2027 volgens de nieuwe regels werken. Dat is mogelijk, omdat de wet bepaalt dat alle pensioenfondsen pas op 1 januari 2028 overgestapt moeten zijn op het nieuwe pensioenstelsel. Het ABP laat weten dat ze u op de hoogte zullen houden van de stappen die gezet gaan worden. Zodra het ABP weet wat de nieuwe regels voor uw pensioen betekenen, wordt u geïnformeerd. In deze rubriek zullen we de ontwikkelingen nauwgezet volgen en er zo nodig aandacht aan besteden. ■

Vragen?

U kunt uw juridische vragen stellen via de mail: jz@bnmo.nl, onder vermelding van uw naam, contactgegevens en lidmaatschapsnummer. De juridisch medewerker van de BNMO geeft u zo spoedig mogelijk antwoord.

Extra nazomerse activiteiten

Naast de programma's in de Activiteitengids biedt de BNMO ook nog extra programma's voor politieleden en zijn er het hele jaar door losse activiteiten op sportief en recreatief gebied waar alle leden aan deel kunnen nemen. Een kort verslag van een wandelmidweek voor politieleden en een dagje zeilen in Friesland.

Wandelweek voor politieleden

Foto: Bart Hetebrij

Van 11- 25 september vond een wandelmidweek voor politieleden plaats. Met dit keer acht deelnemers, 7 mannen en 1 vrouw. Voor de meesten was dit het eerste BNMO-programma waar ze aan deelnamen. De kortste afstand was ongeveer 11 km en de langste 28 km. Pittig. Maar het programma heet niet voor niets *Walk of Willpower*. De onderlinge gesprekken tijdens het wandelen werden als een cadeautje ervaren. Zo veel overeenkomsten en herkenning. Binnen de kortste keren was het een hele hechte groep. Je mocht er zijn zoals je was. Men hielp elkaar op moeilijke momenten. Geweldig om te zien!

In de avonduren waren er lezingen over de pelgrimstocht Santiago de Compostela en de Zuiderwaterlinie. Ook het lopen in het lichtlabyrinth werd als heilzaam ervaren. Net als de locatie van waaruit de wandelingen plaatsvonden, namelijk het fraaie 17e eeuwse Emmausklooster in Velp bij Grave. (BH) ■

Alle activiteiten op de website

De BNMO biedt het hele jaar door activiteiten aan. Deze staan op onze website. Kijk op bnmo.nl voor een volledig overzicht.

Skûtsjesilen in Friesland

Foto: Irma Wopereis

Op 23 september rond 10.00 uur werden we in Akkrum ontvangen. De uitdaging voor de 32 personen, uit alle delen van het land, was om met elkaar onder de bezielende leiding van 2 ervaren schippers, een skûtsje te bevaren op en rond het Sneekermeer. We waren verdeeld over 2 skûtsjes en eenieder werd in overleg een rol toebedeeld.

Op de motor voeren we naar het Sneekermeer, alwaar de zeilen werden gehesen. Met het gunstige weer was het redelijk druk met zeilboten en motorboten. Met de zon in het gezicht en de wind door de haren voeren we over de Friese wateren. Aangezien er een matige wind stond en we met grote zeilen voeren, was het nog wel aanpoten. Maar het ging ons goed af en de tijd vloog voorbij. Tijd om een lunch te nuttigen, waarvoor we bij het starteiland aan gingen leggen. Op dat moment begon het te regenen en namen we plaats in de hut. Zitplaatsen waren er voldoende en tijdens de lunch konden we elkaar wat beter leren kennen. Na de regenbui maakten we ons op voor de middag. De wind was iets afgenomen, maar voldoende om te zeilen en bij vlagen nam de wind toe waardoor we een snelheid behielden van 14 km per uur.

Rond half vijf waren we weer op ons vertrekpunt en hielpen we om de zeilen binnen te halen. Al met al was het een geweldige ervaring. Dank aan de organisatie van deze dag! (MM) ■

Aanleveren kopij

In deze rubriek kunnen alle BNMO-afdelingen kort en bondig hun nieuws melden. Per afdeling geldt een maximum van in totaal 300 woorden zonder foto's en 250 woorden met maximaal twee foto's (in hoge resolutie, minimaal 1 MB). Heeft uw afdeling meer nieuws te melden? Verwijs dan naar uw eigen website. De redactie behoudt zich het recht voor om kopij te redigeren en in te korten.

Deadlines Kareoler 2023

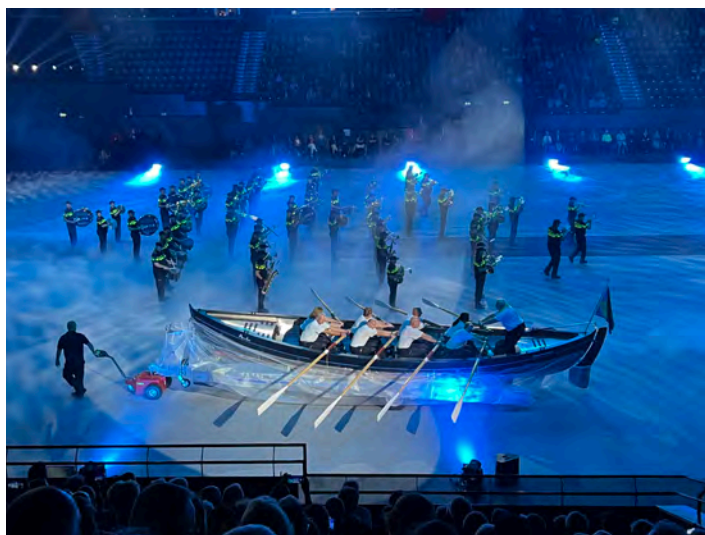
Kareoler 7 Dinsdag 21 november

Friesland

Taptoe Rotterdam

In Sint Nicolaasga verzamelden de leden zich op vrijdag 29 september voor dit jaarlijkse evenement. Helaas last minute nog wel een afzegging, waardoor we uiteindelijk met z'n negenen richting Rotterdam vertrokken. De reis ging voorspoedig. In Rotterdam aangekomen eerst een lunch bij Brasserie Zuidplein in het winkelcentrum tegenover Ahoy. De meesten kozen voor een twaalfuurtje en dat ging er prima in. Daarna wandelden we met z'n allen richting Ahoy en kwamen mooi op tijd bij onze zitplaatsen.

Tijdens de Taptoe zagen we de bekende korpsen voorbij komen, zoals de Marinierskapel der Koninklijke Marine, Tamboers en Pijpers van het korps Mariniers, de Koninklijke militaire kapel Johan Willem Friso, het Nederlands Politie Or-

kest, het Orkest Koninklijke luchtmacht, de Fanfare bereden wapens van de Koninklijke landmacht en het Fanfarekorps Nationale Reserve. Ook de uit het buitenland afkomstige Jordanian Armed Forces Band en The Royal Danish Lifeguards Corps of Drums & Guard of Honour lieten hun muzikale kunsten zien.

De Taptoe werd afgetrapt door Stichting Showband Doe Maar uit Ermelo. Een band die is opgericht voor mensen met een verstandelijke beperking. Het was weer genieten en na het Taptoesignaal gingen we weer richting de auto's om de thuisreis aan te vangen. Voor onderweg was er nog een lunchpakket voor de innerlijke mens. In Sint Nicolaasga aangekomen namen we afscheid van elkaar en gingen we moe maar voldaan richting huis. (Margreet Moorlag)

Agenda

9 december: Eindejaarsbijeenkomst

Overijssel

Uitstapje met Berlijnse dubbeldekker

Zaterdag 16 september, 10.30 uur. Op het Stationsplein in Oldenzaal stapt iedereen in een antieke Berlijnse dubbeldekker, rollators zorgvuldig ingeklapt en rijden maar! Twente hult zich in een prachtig zonlicht en op twee verdiepingen geniet men van elkaar en van het uitzicht. Na enige tijd bereikt de groep de eerste stop, Landgoed Singraven. Een opvallende combinatie van een olie-, hout- en graanwatermolen. Even de benen strekken, een kop koffie en terug in de bus. Op naar de lunchstop, het Klöpkeshoes. Hier staat een veelzijdige lunch klaar, waarbij iedereen zich tevens verder kan verdiepen in een stukje Twentse geschiedenis. De buschauffeur weet iedereen weer in de bus te krijgen en het gezelschap gaat de grens over naar Duitsland. Na een zoek-

tocht naar een voor een bus begaanbare weg naar het slot van Bentheim blijkt slechts de grote parkeerplaats onder aan het slot de enige mogelijkheid om iedereen uit te laten stapen. Dat levert helaas drie achterblijvers op die zich 'moeten' vermaken in de benedenstad en een prachtig rozenpark. De rest start de beklimming naar *Schloss Bentheim*. Met een gezamenlijke inspanning worden ook de mindervaliden zittend op hun rollators de berg opgeduwd. Na het betreden van de poort kiest een deel voor het terras van het inpandige *Wirtshaus*, de rest bezichtigt het kasteel. Een hoop fraai ingerichte zalen, een koetshuis, een uitvoerige stamboom, waarin ook 'onze' Oranjes ruim aanwezig zijn. Maar aan alles komt een einde, zo ook aan dit buitenlandse bezoek van een redelijk grote afdelingsdelegatie. Voorzichtig de berg af, de bus in en op weg naar Oldenzaal nagenietend met een drankje. Om 16.00 uur scheiden zich de wegen, iedereen voldaan en blij mee geweest te zijn.

Veteranendag Hengelo

Zaterdagochtend, 23 september, 6.00 uur in de ochtend. Geen uitslaapmoment maar douchen, ontbijten, 75 autominuten, Gerrit Roolvink afhalen en op naar het gemeentehuis in Hengelo. Veteranendag! Als om 8.00 uur de gemeentebtenaren de deuren openen, komen we in de enorme hal alwaar reeds een groot aantal tafels staat met daaromheen een plek voor de diverse bij de veteranen betrokken organisaties. Marechaussee, Defensie Werving, Natres, NVLi, Invictus, SMT Liberation, Traditie Kamer Vliegbasis Twente e.a. Ook voor ons is er ruim plek. Bijna prominent, in de buurt van het podium. Omstreeks 10.00 uur stromen de eerste veteranen, merendeels met partner en kinderen binnen en de verhalen barsten al meteen los. Na de officiële opening door de locoburgemeester, Jacqueline Freriksen, en een formeel herdenkingsmoment voor alle sinds 1940 uit de gemeente Hengelo gesneuvelde militairen, begon het bijpraten en ophalen van herinneringen.

Als afdeling hebben we ons werk ruim onder de aandacht kunnen brengen en zijn er afspraken gemaakt voor verdere gesprekken met diverse militaire organisaties, wethouders in Hengelo, maar ook voor een diepteprogramma met RTV Oost. Kortom, een zinvolle besteding van de zaterdagochtend, waarbij de inwendige mens versterkt werd met een perfecte 'blauwe hap'. Omstreeks 14.00 uur wandelen we weer naar buiten met elk een goede fles wijn en een mooie bos bloemen als dank. (Paul de Reus)

Gelderland

Oergezellige OPD

Van 7 tot en met vrijdag 11 augustus werd de BNMO 4-Daagse OPD, inclusief Gelderland, gehouden in en om het NLVi te Doorn. Ruim 30 deelnemers checkten zich in voor deze Gelderse midweek met een zeer gevarieerd programma. De leeftijden varieerden van 60-plus tot en met 95 jaar!

Zowel de sportieve als creatieve onderdelen werden goed en gezellig begeleid door de programmaleiders. Maandag, na de lunch, werd na de kennismakingsronde begonnen met een oergezellige spelenkermis in het Atrium. Dit leidde tot grote hilariteit, maar ook leerden de deelnemers elkaar beter kennen. Op dinsdag, woensdag en donderdag werd deelgenomen aan diverse onderdelen als fietsen, boswandelingen, jeu de boules, koersbal, klootschieten etc. Ook konden creatievelingen deelnemen aan bijvoorbeeld een tas beschilderen, een sieraad van speksteen maken, een macramé sleutelhanger maken of touwverfkunst beoefenen. Iedereen nam deel aan de activiteiten die aangeboden werden. 's Avonds vormden de deelnemers bijna een familie. Er werd gelachen maar ook diepgaande gesprekken gevoerd. Woensdagavond was er een muzikale bingo met Wouter. Er werd goed meegezongen en als verrassing won de 93-jarige R. (Lien) Oosterhuis-Klok deze oergezellige bingo.

Bij deze bedanken we alle deelnemers, de BNMO, het NLVi en het vfonds die deze dagen mogelijk maakten. Ook voor het goed en schoon onderhouden van de kamers van de hotel accommodatie en de heerlijke maaltijden. Een speciaal woord van dank gaat uit naar de begeleiders van de programmaonderdelen. Deze midweek is een echte aanrader voor volgend jaar! (Ronald van Hulst en Bert Visser)

Afdelingsvoorzitter Irma Wopereis legde op 22 september samen met oud-verzetsman en Indiëveteraan Willem Wilbrink (zie ook pagina 5) tijdens een indrukwekkende herdenking van de Slag om Arnhem een krans namens de BNMO.

Noord-Holland

Oh what a day!

Op zaterdag 30 september zijn wij met leden van onze afdeling naar de Taptoe in Ahoy Rotterdam geweest. Nadat de touringcar op drie verschillende plaatsen de leden had opgehaald, konden wij eerst genieten van een uitgebreide lunch in de bus tijdens de rit naar Rotterdam. Bij aankomst hadden wij prachtige zitplaatsen op de eerste ring van Ahoy met een prima zicht op de Taptoe. Vooraf waren wij in de bus gewaarschuwd dat schoten gelost zouden worden bij het optreden van de Deense delegatie en ook het kanonschot van de genie kwam niet onverwacht. Voor onze leden met een hulphond waren er mooie plaatsen op de vloer zodat iedereen volop kon genieten. Na een prachtige en indrukwekkende show werden wij voorzien van een hapje en drankje in de bus en hebben wij heerlijk gedineerd bij Van der Valk langs de A4. Na een lange maar zeer gezellige dag werd iedereen weer teruggebracht naar de verschillende opstapplaatsen. Vanaf hier nogmaals dank aan de evenementencommissie en het bestuur die deze dag door actieve subsidiewerving mogelijk heeft gemaakt. Op naar volgende event, het kerstdiner dat gepland staat op zondag 17 december. En wie weet wat er nog volgt, houdt uw mail en post in de gaten en volg ons op de website van de BNMO! (Theo Bakker)

Utrecht/ 't Gooi

Kerstdiner

Voor de leden van onze afdeling hebben we op 16 december 2023 weer een heerlijk kerstarrangement georganiseerd. U wordt verwacht rond 16.00 uur en het is rond 22.00 uur afgelopen. Ons kerstdiner wordt gehouden bij Landgoed Groot Kievitsdal in Baarn.

Verdere informatie volgt nog.

Zeeland

Verslag OPD

Voor onze afdeling Zeeland organiseerde BNMO/NLVi weer de inmiddels toch wel traditioneel te noemen OPD Zeeland. Er was een heel gevarieerd dagprogramma samengesteld, men kon kiezen uit wandelen, fietsen, zwemmen en deelnemen aan diverse spelletjes, zowel binnen als buiten. Voor diegenen die hieraan niet actief konden deelnemen waren er ook diverse workshops te volgen. Voor het invullen van het programma had het bestuur vooraf gevraagd aan Ruud van Beekum of hij dit weer op zich wilde nemen. Jammer was wel het geringe aantal deelnemers van onze afdeling. Het was daarom ook fijn dat ervoor gezorgd was dat een aantal leden van andere afdelingen zich bij ons aansloten en de meesten volgden ook ons programma. Ook dient vermeld te worden dat de spelleiders van de BNMO/NLVi zich volledig inzetten om het ons naar de zin te maken. Al met al kunnen we spreken van een geslaagd evenement dat beslist voor herhaling vatbaar is. (Rob Voet)

Foto: Hans den Hollander

Herdenking en kranslegging Terneuzen

Op 25 augustus vond er een herdenking plaats bij het monument ter nagedachtenis aan de 35 militairen uit de regio Zeeuws-Vlaanderen, die in de periode 1945-1962 in het voormalige Nederlands-Indië en Nieuw-Guinea het leven lieten.

Met een minuut stilte, het hoornsignaal de 'Last Post' en het Volkslied met het hijsen van de Nederlandse driekleur werden de gevallen herdacht. Door de BNMO afd. Zeeland met de gezamenlijke Zeeuwse veteranen werd een bloemstuk neergelegd. Hans den Hollander en Adri van Bakel vertegenwoordigden met het vaandel de afdeling bij deze plechtigheid. De plechtigheid werd afgesloten met het zingen van het Zeeuws-Vlaams volkslied en een defilé langs het monument.

Welkome aanvulling afdelingsbestuur

Het bestuur is voornemens om de huidige voorzitter Theo Ketting door Adri van Bakel te laten opvolgen. Theo was al sinds 2018 voorzitter a.i.. Adri zal in de aanloop naar de ALV 2024 ingewerkt worden. Hoewel buitenstaander, voelt hij zich aangetrokken tot de doelstellingen van onze organisatie.

Dan is er als tweede aanvulling een voor velen bekend gezicht: Renee Wagemans. Zij was tot voor kort penningmeester van de afdeling Zuid-Holland. Renee en haar partner zijn verhuisd naar Zeeland en zij is bereid het penningmeesterschap van Cor van der Linden over te nemen. Cor was sinds de ledenvergadering dit jaar ook penningmeester a.i. (Hans den Hollander).

Noord-Brabant

Genieten van de Nationale Taptoe

Vrijdag 29 september, bestemming Ahoy in Rotterdam. Ook dit jaar was er ruime belangstelling voor de veteranenontvangst Nationale Taptoe, het maximum van 2000 gasten werd bereikt. Drie bussen haalden al vroeg de mensen op uit alle windstreken van onze provincie en togen richting de havenstad. Rond 11.00 uur verzamelden de leden zich bij de hoofdingang van Ahoy om te gaan genieten van koffie een

prima lunch. Het was ook weer een weerzien met andere leden uit alle delen van het land, gezellig even bijkletsen. Na een woordje namens de organisatie en de bedankjes aan vrijwilligers, sponsors etc. was het tijd om naar de zaal te gaan. Het hoofdprogramma werd ingeleid door Inspecteur-Generaal der krijgsmacht, generaal-majoor Frank van Sprang die het belang van de veteranen, diensslachtoffers en de krijgsmachten benadrukte en bedankte. De Taptoe stond in het teken van het 10-jarig Koningschap van Z.K.H. Koning Willem Alexander, met een 'Royal Salute'. Ook werd een minuut stilgestaan bij de verschrikkelijke gebeurtenis een dag eerder in Rotterdam. Diverse bands maakte hun opwachting met de mooiste composities. De geweldige klanken van o.a. Amazing Grace gezongen door Shirma Rouse bracht het aanwezige publiek in extase. Tegen 17.00 uur kwamen alle deelnemers tezamen voor de grand finale, waarbij, zoals gebruikelijk, het Wilhelmus ten gehore werd gebracht. Één voor één namen de diverse deelnemers onder luid applaus afscheid en was de Taptoe een feit.

De Brabantse deelnemers vonden de weg terug naar de bus en zo keerde iedereen tevreden huiswaarts. Van 27-29 september 2024 is een jubileumeditie, we kijken er weer naar uit! (Erwin van Eijndhoven).

Limburg

Algemene Dagtocht

Op zaterdag 9 september stond onze jaarlijkse dagtocht op het programma. Met 2 bussen werd er richting Hasselt in België gereden. De eerste stop was bij Abdij Herkenrode, waar de gidsen al klaar stonden. Abdij Herkenrode was een van de eerste en meest welvarende en grootste vrouwenabdijen van de lage landen. Vanaf de 12 eeuw werd hier een Cisterzienszinnen-abdij gebouwd waarbij in hoogtedagen meer dan 100 religieuzen verbleven. Het domein was volledig afgesloten van de buitenwereld door slotgrachten en muren. Na de rondleiding stond er een lunch voor ons klaar in het naastgelegen restaurant 'De Paardenstallen'. In de middag was er tijd om de oude stad Hasselt te bezoeken. Door het mooie zonnige weer (31 graden) waren de terrassen snel bezet. Als afsluiting van deze mooie dag stond er in Restaurant 'De Oude Molen' in Beek een Limburgs buffet klaar. (Berthy Deneer)

Agenda

- 10 december: Kerstviering Heerlen
- 17 december: Kerstviering Stevensweert

De uitnodigingen voor de Kerstvieringen worden met de nieuwsbrief in november verstuurd.

Secretariaten van de afdelingen

Noord Nederland

H. de Jong (waarnemend secretaris), Tel.: 06-20822391,
e-mail: h.dejong@bnmo.nl

Friesland

Erik de Wit, Pier Thomasstrjitte 11, 9089 CC Wytgaard,
e-mail: e.dewit@bnmo.nl

Overijssel

Paul de Reus (waarnemend secretaris), Hofakkers 33, 7861 AR
Oosterhesselen, tel.: 06-51938105, e-mail: p.dereus@bnmo.nl

Gelderland

P.H.M. Winands, Goudakkerstraat 11, 6952 BD Dieren,
tel.: 06-26555920, e-mail: p.winands@bnmo.nl

Utrecht/'t Gooi

C.S. Hellinga, Kastanjelaan 17, 1231 XZ Loosdrecht,
tel.: 06-53481297, e-mail: c.s.hellinga@bnmo.nl

Noord-Holland

W.J. Moonen, Van Lenneplaan 54, 1985 AH Driehuis,
tel.: 06-51131570, e-mail: w.moonen@bnmo.nl

Zuid-Holland

W. van den Burg, tel.: 06-40551361,
e-mail: w.vd.burg@bnmo.nl

Zeeland

J.M. den Hollander, Van Teijlingenstraat 12,
4388 CZ Oost-Souburg, tel.: 0118-461113,
e-mail: h.den.hollander@bnmo.nl

Noord-Brabant

Mevrouw L. Vos – Luijten (tijdelijk), Adelbertdal 8,
5551 CL Valkenswaard, tel.: 06-47020550,
e-mail: l.vos-luijten@bnmo.nl

Limburg

mw. B.H.M. Deneer-Maassen, Hofstraat 45, 6019 CC Wessem,
tel.: 0475-562436, e-mail: b.deneer-maassen@bnmo.nl

Politie

A. van Donselaar, Herderhof 9, 3833 JV Leusden,
tel.: 06-40904993, e-mail: a.van.donselaar@bnmo.nl

In dankbare herinnering

D. Meijer	Blijham	79	M.M. de Jonge-Hoonderd	Heinkenszand	88
F.J.M. Schoenmakers	Boxtel	68	A. ten Have	Driebergen	89
J.H. van Dolderen	Didam	72	C.J. de Koning-Bonsel	Epe	100
F.J.F. Smoorenburg	Krabbendijke	95	H.W. van der Laan	Oude Pekela	
A.M. Goossen-van Mulderij	Melick	68	G. Stevense-Geerts	Bussum	84
G. van Geemen-Ju	Culemborg	92	I. Philippi-Bakker	Lexmond	88
L.J.A. Garritsen	Assen	95	J.M. Robers-Burghout	Rijswijk	92
J.G.B. Bloemen	Uden	81	P.G. Walker	Arnhem	82
TH.H. van den Broek-van Ganzewinkel			C. Louwerse	Breskens	88
	Drunen	97	W.P.T.C. van Baalen-Giepmans	Eindhoven	92
H. Zijlstra-van der Laan	Donkerbroek	89	L. de Liever	Amersfoort	84
M.H.A. Gielen	Nuenen	89	J. Davids	Dordrecht	98

Welkom bij de BNMO

A.B. Bergman	Overijssel	T.Y. Lok	Politie
G. Meijer-Jager	Noord Nederland	V.H.M. Verhijden-Geilen	Politie
C.A.E.T. Kruize	Noord Nederland	D. Thakoerd	Politie
S.J. Sjoerdsma	Noord-Holland	K.W. Kuiper	Politie
R.M. van Dort	Zuid-Holland	J.H. Homburg	Politie
S.H.C.M. Ramaekers	Zeeland	P.J. Pelupessy	Politie
V. B. Emmen	Noord-Brabant	C. van Rhee	Politie
K.E. Bovelander	Noord Brabant	A.H. van Dijk	Politie
T. Bouterse	Politie	J.T.A. de Ruijter	Politie
K. van Neerbos	Politie	A.A.C. Bol	Politie
J.G. von Piekartz	Politie	A.P. Zonneveld	Politie
R.H.F.G. Fischer	Politie		

Leefbaarheid

Leefbaarheid lijkt de nieuwe politieke moraal. Een loffelijk streven nu maatschappelijke belangen ondergeschikt lijken aan partij-idealen en individuele scoringsdrang. Van hoe fout leefbaarheid binnen een maat-

schappij kan lopen, weten politiemensen en militairen alles af. Het werk van politie en Defensie kent een groot aantal overeenkomsten als het gaat om de impact op de psyche van (levensbe-)dreigende situaties en de gevolgen daarvan, zoals PTSS.

In het afgelopen decennium hebben we interessante ontwikkelingen gezien op behandelwijzen van psychotrauma's, zoals EMDR, 3EMDR, MDMA, hypnose, CPT, CGT, BEPP, NET, IPT, Mem-rec, en niet te vergeten: de PTSS-assistentiehond.

De door de Nationale Politie (NP) ingeslagen weg met het 'Project Assistentiehond' vindt navolging bij Defensie. Prima! Nog beter zou het zijn als de NP eens een voorbeeld zou nemen aan wat er voor veteranen allemaal is geregeld. Daarbij laat ik de discussie over de eerlijkheid van het begrip 'veteraan' ten opzichte van diensslachtoffers buiten beschouwing. Zo zijn er een Veteranenwet, Veteraneninstituut, Veteranenpas, Post-actievenpas, Diensslachtofferpas, Veteranendag, Veteranenombudsman, Veteranenreünie en een Landelijk Zorgsysteem Veteranen.

Met ruim 41.000 'soldaten' en ruim 51.000 'agenten' als uitvoerenden praat je over serieuze aantallen. En dan nog het jaarlijks toenemende aantal diensslachtoffers die het met hun gezinnen 'leefbaar' maar verder moeten zien te rooien. De NP heeft dan wel een ombudsman en de politie mag op enkele veteranenfaciliteiten (nog) meeliften, maar als het gaat om waardering, erkenning en het faciliteren van diensslachtoffers verdient de ongelijkheid tussen Defensie en NP nog veel aandacht. Waarom bij Defensie wel en niet bij de NP? Goed voorbeeld doet goed volgen, dus zijn Den Haag, korpsleiding en vakbonden als eersten aan zet om deze uitdaging aan te gaan.

De keuze voor een nieuwe korpschef is nog zo'n uitdaging. Dat mag gerust iemand zijn die zich durft te profileren als betrokken zijnde bij de leefbaarheid voor diensslachtoffers en hun gezinnen. Want slachtoffers verdienen wettelijke waardering, erkenning, aandacht, faciliteiten én een correcte schadevergoeding, zonder juridische inmenging. Als je praat over leefbaarheid, dan zal dát voor diensslachtoffers het verschil gaan maken! ■

Ad Fundum is diensslachtoffer met PTSS en heeft jarenlang bij de Nationale Politie gewerkt in diverse functies. Ad Fundum verzet zich tegen de wijze waarop binnen het politie(ke)bestel met diensslachtoffers wordt omgegaan. Daarbij is er een grote mate van betrokkenheid bij het wel en wee van lotgenoten en de BNMO.

Grand Prix Baku

In aanloop naar de Paralympische Spelen van Parijs 2024 stond de Grand Prix van Baku op het programma. Vanwege de spanningen bij het grensgebied met Armenië heeft de Nederlandse Judobond haar atleten teruggetrokken voor dit kwalificatietoernooi.

Dit heb ik via de media moeten vernemen. Met mij als 'paralympisch' judoka is geen contact geweest. Aangezien Buitenlandse Zaken geen negatief reisadvies had afgegeven en we dit kwalificatiemoment niet wilden missen, zijn we alsnog afgereisd.

De tweede dag van het toernooi kwam ik in actie en ik voelde me goed en sterk. Hoewel ik een pittige loting had getroffen, was ik er klaar voor. De eerste partij wist ik met een verwurging te winnen. De tweede partij trof ik de wereldkampioen uit Brazilië. Deze Braziliaan is vooral heel erg zwaar en het verschil in gewicht tussen ons is meer dan 50 kilo. Sommigen vinden dat oneerlijk, maar er is geen bovengrens in mijn klasse. Hoewel ik het de Braziliaan behoorlijk lastig gemaakt heb en er zeker kansen waren, ging hij letterlijk aan me hangen, waardoor hij een punt kon scoren.

De derde partij heb ik gewonnen met een armklem. Daarmee heb ik mijn plaats in de bronzen finale zeker gesteld. Het gevecht om brons kon ik niet winnen van mijn tegenstander uit Moldavië, ondanks het feit dat er meerdere goede acties zijn geweest. Uiteindelijk was de commissie van scheidsrechters nodig om te beslissen of een actie van mijn tegenstander wel of geen punt was. Met een vijfde plek moet ik alsnog tevreden zijn, want er was zeker progressie. Het loopt nu nog fout op de details. Ik heb enkele weken om daaraan te werken voordat we naar Tokyo afreizen voor de volgende Grand Prix. ■

Irakveteraan Daniël Knegt kreeg een zwaar ongeval tijdens een oefening met de luchtmobiele brigade. Het voertuig waarin hij zat, raakte van de weg en belandde boven op hem, met levensbedreigende verwondingen en blindheid tot gevolg. Hij knokte zich een weg terug en besloot de beste te worden in sport. In 2024 wil hij meedoen aan de Paralympische Spelen in Parijs.

Vrede maken we samen

Het leven in vrede en vrijheid is geen vanzelfsprekendheid. Daar moeten we samen aan blijven werken. Daarom is vfonds, het Nationaal Fonds voor Vrede, Vrijheid en Veteranenzorg, trotse partner van de BNMO.

Vfonds kan, mede dankzij inkomsten uit loterijen, jaarlijks ruim 200 initiatieven steunen die, vanuit de lessen getrokken uit het verleden, bijdragen aan vrede en vrijheid in Nederland. Deze initiatieven zijn uiteenlopend: van veteranenreünies en films zoals de Slag om de Schelde, tot aan theatervoorstellingen en innovatieve onderwijsprojecten. Verschillende generaties worden zo gestimuleerd zich hier actief voor in te zetten. Wilt u ook bijdragen aan vrede & vrijheid? Kijk dan op vfonds.nl/steun-ons.

